

Den Haag

www.denhaag.nl/jaarprogramma

Samenstelling

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
Archeologie & natuur- en milieueducatie
Prins Hendrikstraat 39
2518 HH Den Haag
milieueducatie.po@denhaag.nl

MEC Zuiderpark
Anna Polakweg 7
2533 SW Den Haag
(070) 353 29 96

MEC Kornoelje
Kornoeljestraat 117
2564 LP Den Haag
(070) 325 79 68

MEC Schildershoeve
Teniersplantsoen 83
2526 MS Den Haag
(070) 389 03 67

MEC Reigershof
Reigersbergenweg 280
2592 EZ Den Haag
(070) 353 33 49

[@milieueducatie](https://twitter.com/milieueducatie)

Lentewandeling Heimanshof

Voorwoord

Het voorjaar is het begin van al het nieuwe leven: De bomen lopen weer uit, de vogels beginnen met het maken van hun nesten, de egels ontwaken uit hun winterslaap en de eerste bolgewassen staan al weer in bloei. Samen met een aantal vroeg bloeiende heesters en vaste planten.

Dit alles gebeurt hier ook in de tuin, dus ik zou zeggen: Veel kijk- en wandelplezier. Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u altijd terecht bij de beheerder.

Hulstenlaantje met Wilgenpeer

11. Onder deze grote **Paardekastanje** bloeien in het voorjaar de **Winteraconieten**. Dit geel bloeiend bolgewas bloeit elk voorjaar opnieuw en zaait zichzelf uit. Het neemt zo elk jaar een steeds grotere plek in. De **Winteraconiet** (zie foto hiernaast) is een Stinzeplant, Hij werd vroeger door rijke herenboeren uit andere landen meegenomen om rond de boerderijen (de stinze) te planten. Zo kwam deze plant in Nederland.

12. Dit gedeelte van de Heimanshof heet de **Systematische tuin**. De tuin is door paden in vakken verdeeld. In die vakken staan verschillende plantenfamilies. Sommige van die families zijn zo groot dat ze meerdere vakken in beslag nemen.

Van het Energiepad, dat door de hele systemische tuin loopt, kuntu in het MEC een folder halen.

Algemeen

1. Het **Hulstenlaantje** dankt zijn naam aan de grote variatie in hulsten die er staan. Hulsten zijn groenblijvende heesters, die in de herfst vaak rode of oranje bessen krijgen. Die bessen dienen weer als voedsel voor de vogels in de winter. Een bijzondere hulst is de **Egelhulst**. Deze staat aan de rechterkant van het pad en is gemakkelijk te herkennen aan zijn bladeren die niet alleen aan de zijkant stekels hebben, maar ook op het blad.

2. Het **Coniferenlaantje** dankt zijn naam aan de grote sortering van verschillende coniferen. Conifeer betekent eigenlijk kegeldrager. De meeste coniferen blijven groen in de winter. Een aantal verliezen in de winter wel hun bladeren, bijv. de **Ginkgo** (zie links onder) en de **Lariks** (foto hier onder)

3. De **Olifantenvijver**:

Waarom die naam? Niet omdat de vijver op een olifant lijkt, maar wel omdat er een olifant begraven ligt. Vroeger hadden ze in Den Haag een dierentuin. Daar hadden ze een olifant die Jennie heette. Toen de olifant doodging, hebben ze haar hier begraven. Ze wilden het karkas later weer opgraven om het te gebruiken voor studiedoelinden.

Door de Tweede Wereldoorlog duurde dat opgraven wat langer. Na de oorlog zijn ze gaan zoeken, maar ze hebben de olifant nooit meer terug gevonden. Van het toen gegraven gat is een vijver gemaakt. Als het in de zomer mooi weer is en de zon schijnt, liggen er **Roodwangschildpadden** op het eiland.

8. De **Eénbes**. De naam geeft al aan: Deze plant krijgt als hij uitgebloeid is één mooie donkerpaarse bes. Deze plant komt alleen maar voor in Limburg op kalkrijke gronden. Maar doordat er dit gebied enkele honderden tonnen mergel onder de grond ligt, kan de Eénbes hier ook groeien.

9. De **Beek**: het gebied waar de beek ontspringt heet **Limburg**. Dit heeft zijn naam te danken aan de mergel die bij de aanleg van het park is aangebracht en afgedekt met een dun laagje aarde er overheen. Op sommige plaatsen ligt de mergel aan de oppervlakte. De grond is erg kalkrijk, daardoor komen er planten en dieren voor die je normaal alleen in Limburg tegenkomt, bijv. de Wijngaardslak. Dit diertje heeft kalk nodig voor de bouw van zijn slakkenhuis. De **Eénbes** en de **Gulden boterbloem** houden ook van een kalkrijke bodem.

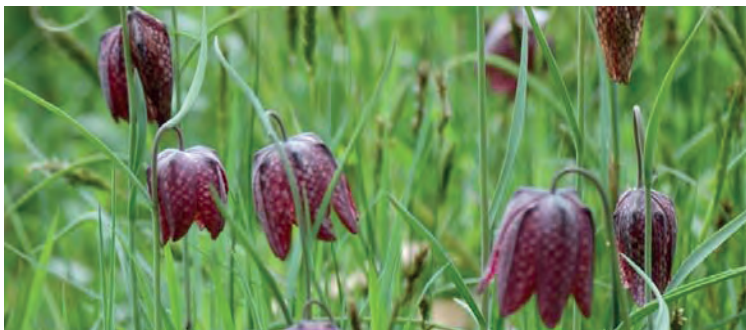

10. Het **Beukenbos**. Dit type bos zie je bijna nergens meer in Nederland. Beuken groeien het liefst op 'zwarte' kleigronden. Deze gronden zijn ook erg geschikt voor akkerbouw, dus hebben de boeren de beukenbossen gekapt en zijn het nu allemaal akkers. In een beukenbos zie je niet veel onderbeplanting. Beuken hebben een dik wortelpakket van ongeveer 40 – 50 cm dik. Ze laten weinig ruimte over voor andere planten. Planten die hier wel groeien zijn de **Adelaarsvaren**, het **Bosbingelkruid** en **Daslook**. (zie boven). Daslook is familie van de ui en bloeit wit in het voorjaar.

Lente wandeling Heimanshof

6. Het **Blauwgrasland** dankt zijn naam aan de grassoorten die er groeien, ze hebben een blauwe gloed over hun blad. Het blauwgrasland is ontstaan in Friesland, waar de boer zijn graslanden half juli afmaaide voor hooi of kuilvoer. Daarna kwamen de jonge koeien in deze weilanden. De grond werd hierdoor steeds armer. Daardoor groeiden er steeds meer wilde planten en steeds minder groen gras. Op het Blauwgrasland groeien ongeveer honderd verschillende plantensoorten, waaronder ook de **Kievietsbloem** en de **Wilde Orchidee**.

7. De gele bloeiende plant langs de sloot is de **Weegbreezonnebloem**. (zie foto hieronder). Het is een plant die niet veel voorkomt in Nederland. Zijn zusje, de **Hartbladzonnebloem**, zie je veel meer. Deze staat op diverse plaatsen in het park. Hij bloeit iets later in het voorjaar, maar is ook een vaste plant die zich vermeerdert door wortelstokken.

4. Het **Hakhoutwalletje**:

De naam zegt het al: Hakhout. Vroeger hadden de boeren op een verloren plaats een plek waar ze bomen lieten groeien. Dit hout werd voor allerlei doeleinden gebruikt, bijv. voor een stoel, een hark of een schep, voor paaltjes rondom het weiland en als laatste voor de kachel. Doordat er constant hout werd weggezaagd, werd de grond steeds armer van samenstelling. Daardoor gingen er na verloop van tientallen jaren zeldzame planten groeien oa. **Dalkruid**, **Lelietjes van daalen** en **Salomonszegel**.

Dalkruid

5. Het **Eikenberkenbos**:

Links van het pad is het gedeelte met een rijke bodemsamenstelling gemakkelijk te herkennen aan de grote hoeveelheid onderbegroeiing, oa. **Hulst** en **Klimop**. Aan de rechterkant is de bodem veel armer, met als gevolg meer open stukken en een andere begroeiing. De **berken** zijn hier bijna verdwenen. Ze hebben nu eenmaal een kortere levensduur dan eiken. Hier en daar staan nu weer een paar jonge berkjes. Dit komt omdat er zo af en toe een eik dood gaat of omwaait. Op die plaatsen komen dan jonge berken terug. Het roze bloeiende plantje op de bodem van het bos is **Roze winterpostelein**.

plattegrond Heimanshof

ingang
Heimanshof